Perényi Zsigmond (1783-1849)

Bereg vármegye egyik1849-es vértanúja

Az egész világ magyarsága megemlékezik október 6-án az aradi vértanúk kivégzéséről. A 13 mártír mellett azonban a későbbiekben az 1848-49-es szabadságharc számos más vezéralakját is kivégezték.

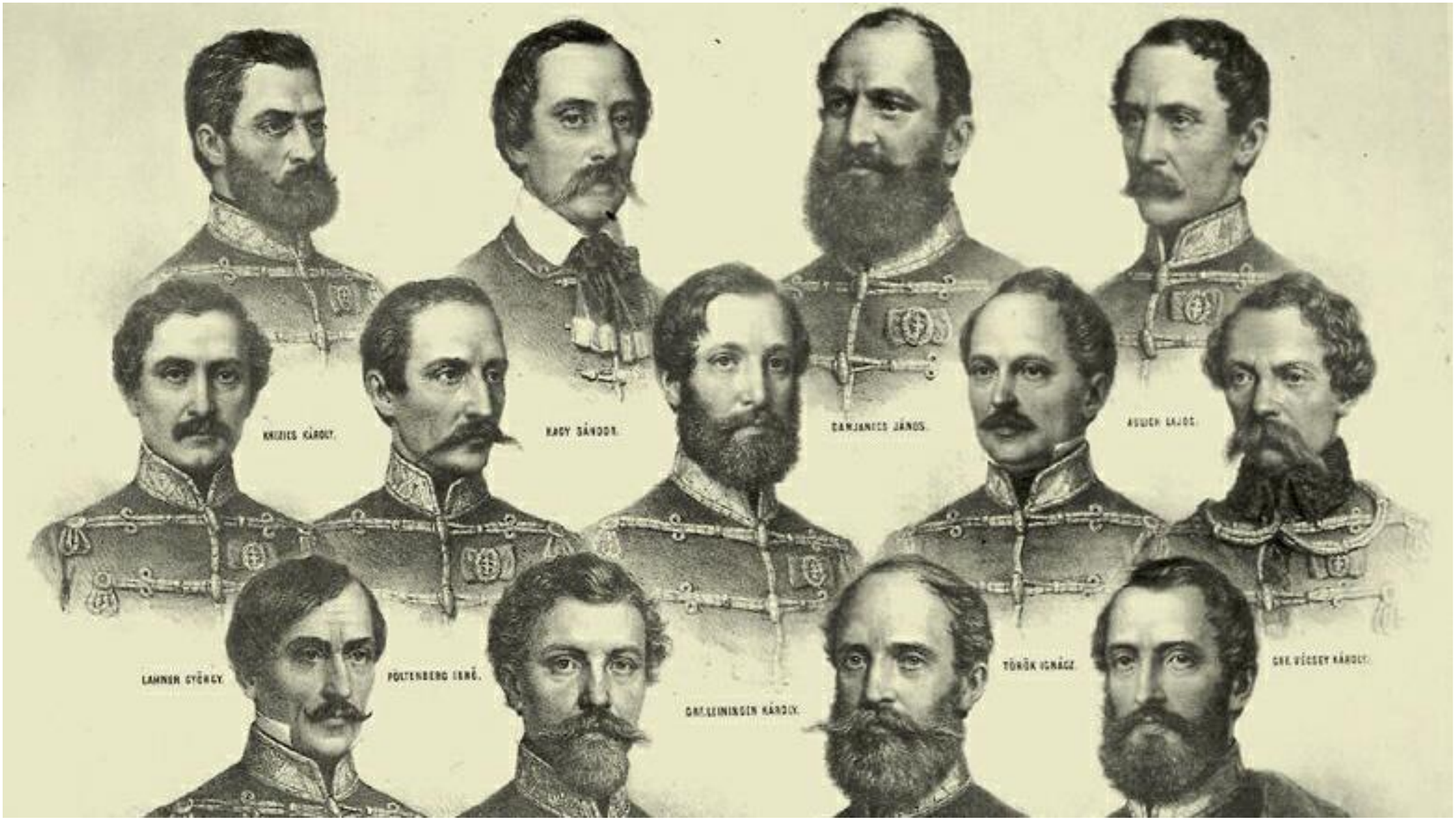

Báró Perényi Zsigmond Beregszász-Végardóban született 1783. november 18-án. A Perényi család Magyarország legrégibb főúri nemzetségei közé tartozott. Bár a három részre szakadt ország viszonyai között vagyonuk jelentős részét elvesztették, a 18. században még jómódú középbirtokos családnak számítottak.

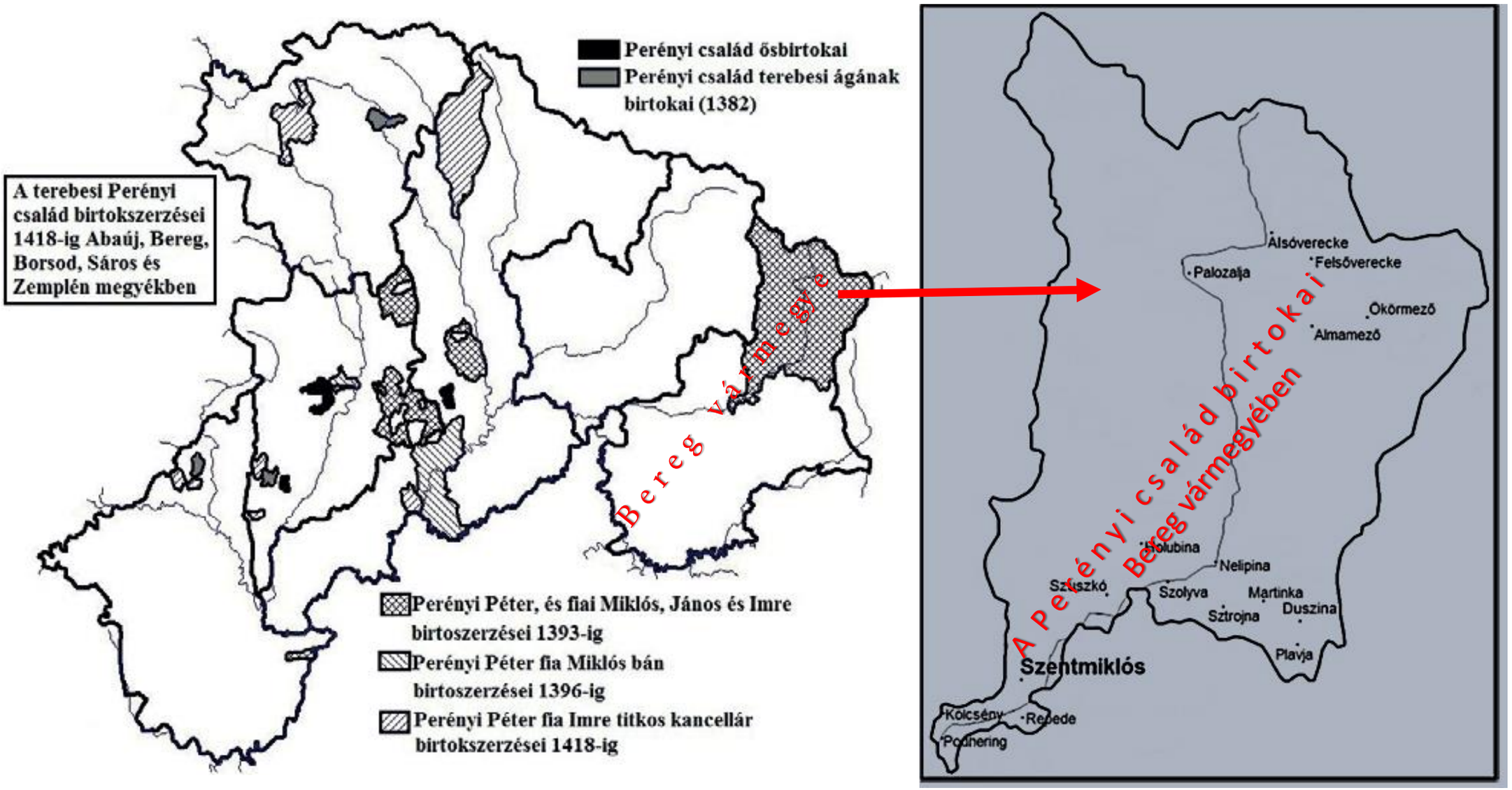

Perényi Zsigmond hivatali pályáját 1808-ban kezdte Bereg megye főjegyzői tisztségének betöltésével. 1811-ben Bereg megye követe. 1814-től Bereg megye alispánja. Legfőbb céljának tekintette, hogy a rendszeresen megadóztatott nép helyzetén segítsen.

Az 1811–1812-es országgyűlést követően feljelentést, tettek ellene, amely alapján királyi biztosi vizsgálat indult. Ekkor háttérbe húzódott, de az 1825–27-es országgyűlésen már Perényi volt az egyik követe Bereg vármegyének.

A felsőtábla vagy főrendiház egyik legelőkelőbb csoportját a főpapság, a másodikat a főméltóságok, a király udvarának és a magyarországi kormányzatnak fő tisztségviselői, a harmadikat a vármegyék élén álló főispánok, a negyediket pedig a hercegi, grófi, bárói ranggal rendelkező családok felnőtt korú férfi tagjai tették ki. Így Perényi Zsigmond a főrendiház tagjaként is ott lehetett volna Pozsonyban az országgyűlésen.

Perényi Zsigmond azonban az alsótábla politikai keretei között érzett nagyobb lehetőséget a fejlődés előmozdítására. Többször felszólalt a magyar nyelv, a nemzeti kultúra, tudomány érdekében. Az alsótáblán a vármegyék, a szabad kerületek (jászkun, hajdú), a katolikus káptalanok, valamint szabad királyi városok követei vehettek részt.

Kiemelten fontosnak látta az ifjúság magyar nyelvű nevelését. Ezt támasztja alá Széchenyi egyik naplóbejegyzése is, amelyben leírja, hogy milyen *„a magyar szívet gerjesztő beszédet tartott”* ezekről Perényi 1825 szeptemberében.

A Hétszemélyes Tábla bírájaként részt vett Kossuth Lajos és Wesselényi Miklós perének fellebbviteli tárgyalásán. Wesselényi esetében felmentésre, Kossuth esetében az ítélet enyhítésére szavazott. Kossuthot 3 évi börtönre ítélték, amit a hétszemélyes tábla 4 évre módosított. Wesselényit 3 év börtönre ítélték, két hónap után engedélyezték, hogy súlyosbodó szembaja miatt gyógykezelésre utazzon.

Az első felelős magyar kormány megalakulása előtt Batthyány Lajos felajánlotta számára a király személye körüli miniszterséget, de ő ezt nem vállalta. 1848 májusában miniszteri biztosként részt vett az uniót kimondó kolozsvári országgyűlésen.

A magyar kormány tagjaival (fantázia rajz).

Október 3-án hivatalosan is tagja lett az Országos Honvédelmi Bizottmánynak, a legfőbb végrehajtó hatalomnak.

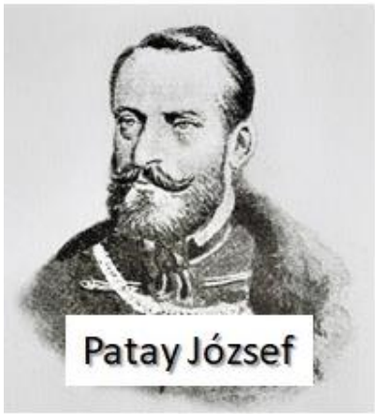

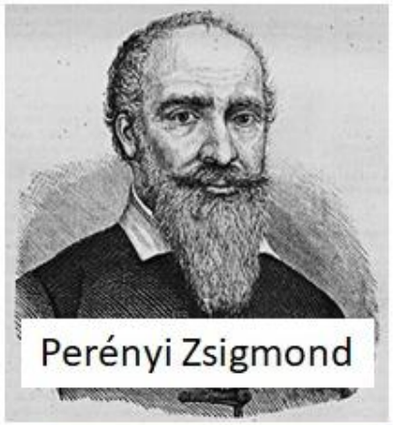

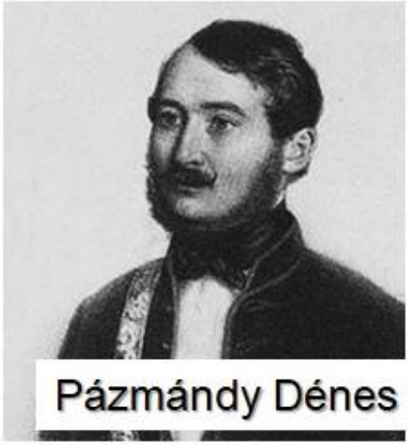

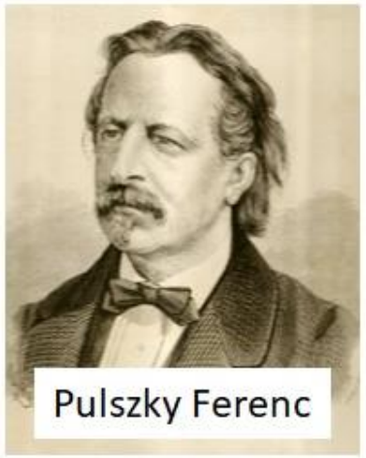

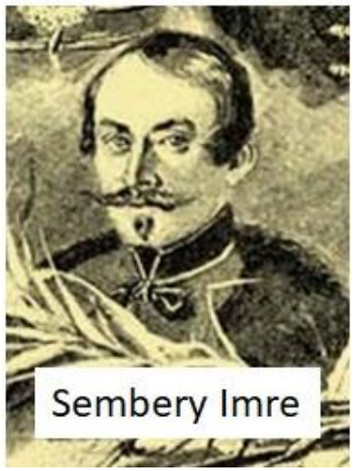

December végén ő javasolta, hogy ne csak a kormány, hanem a működését legitimáló országgyűlés is költözzön Debrecenbe.

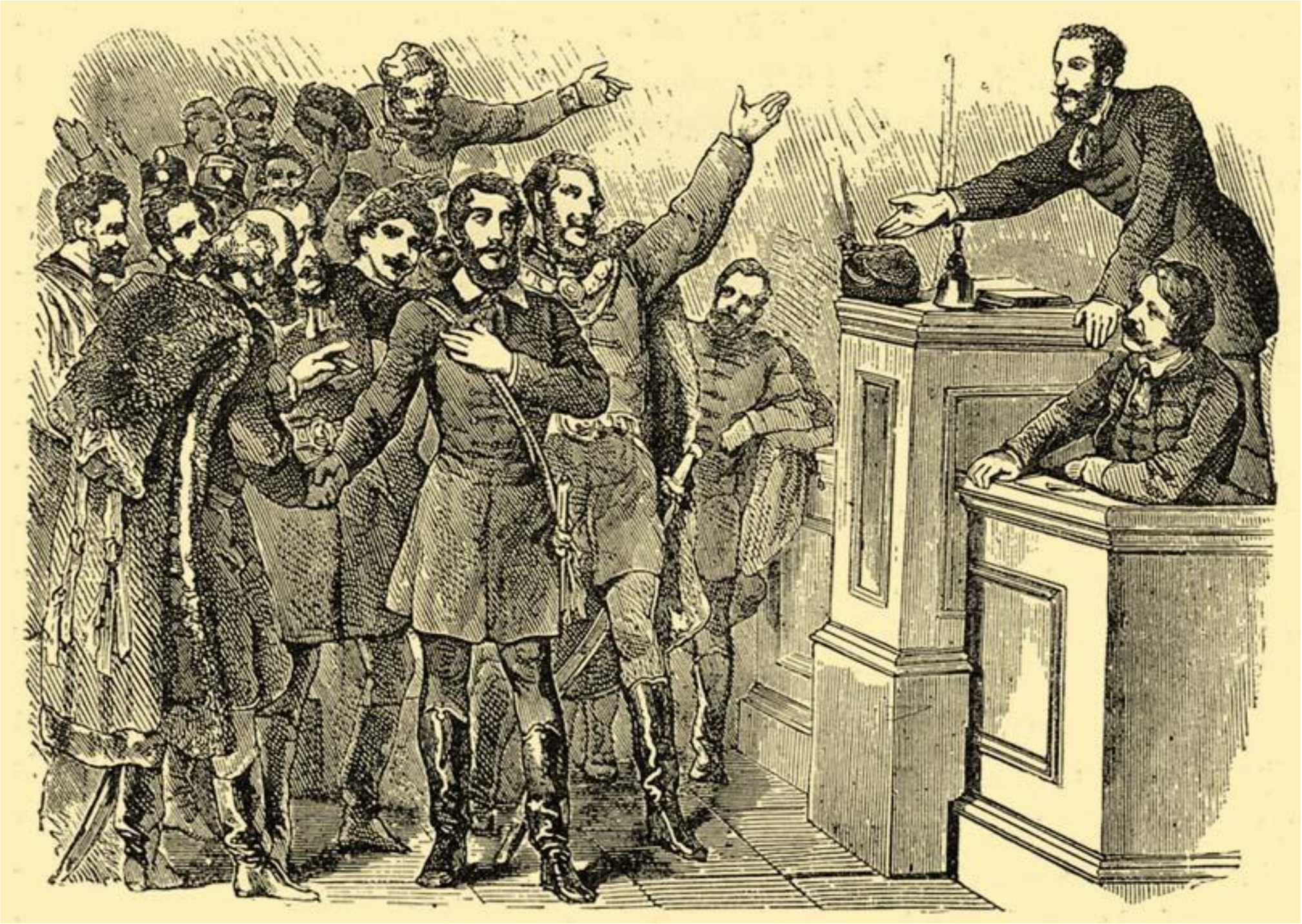

1849. április 14-én, a trónfosztás kimondásakor a debreceni nagytemplomban a képviselőház elnökével, Almásy Pállal együtt elnökölt a tanácskozásokon. Ő volt a Függetlenségi Nyilatkozat egyik aláírója.

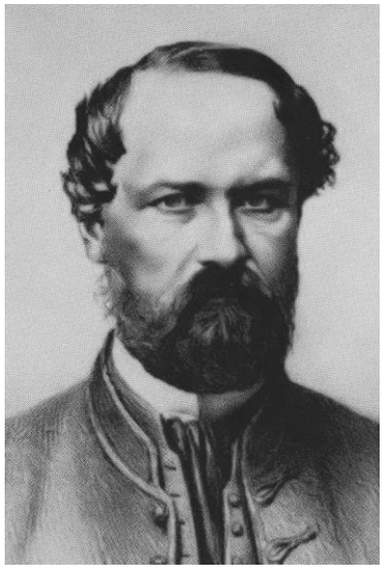

Augusztus 16-án tartóztatták le a császári hatóságok. Tárgyalása alatt a Függetlenségi Nyilatkozattal való azonosulását és a szabadságharcban betöltött szerepét öntudatosan vállalta.

Október 24-én Szacsvay Imre képviselőházi jegyzővel és Csernus Menyhért miniszteri tanácsossal együtt végezték ki a pesti Újépület mellett.

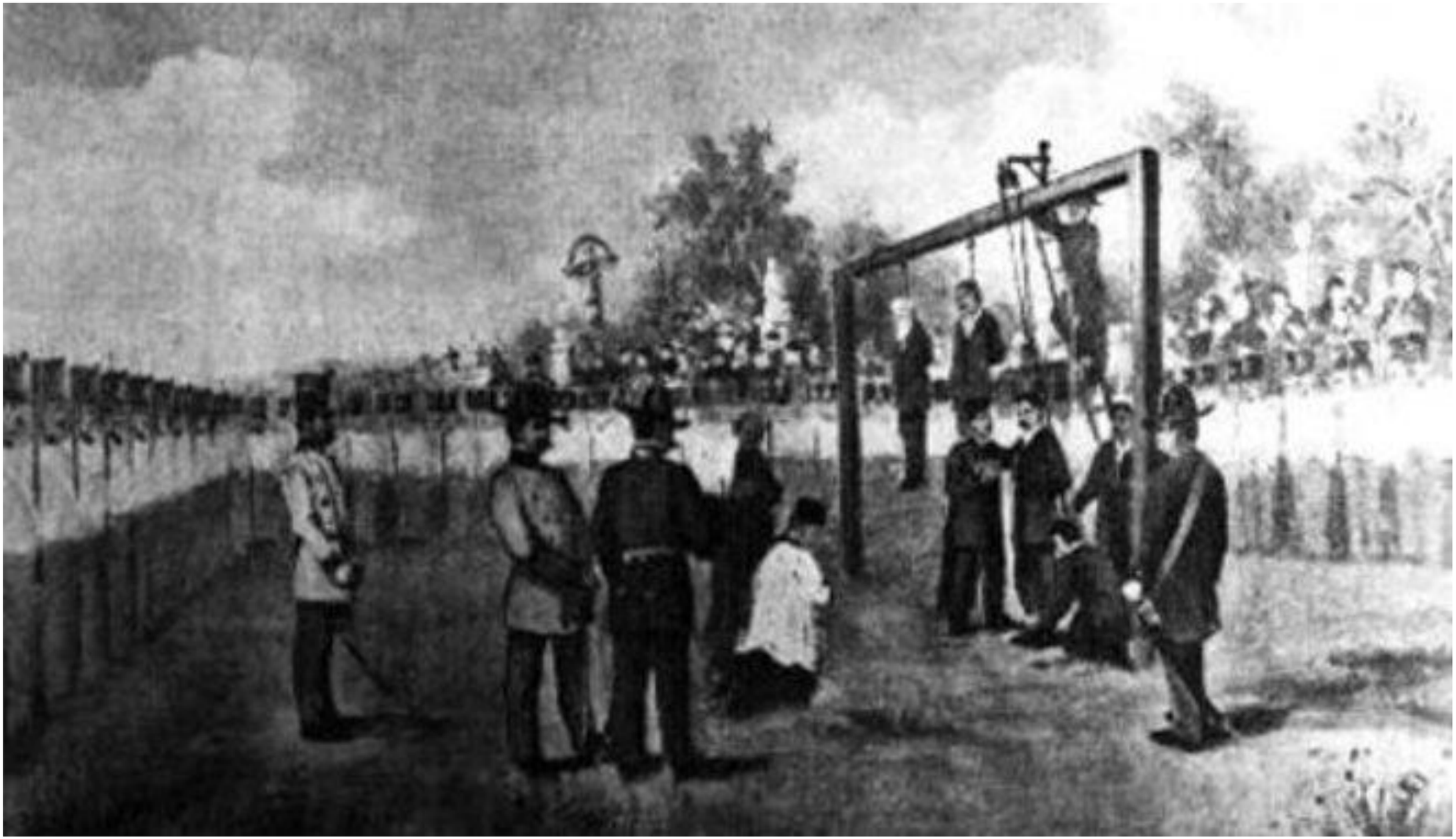

A kivégzetteket a pesti közsírkertben temették el. Ma a Fiumei úti nemzeti sírkertben nyugszanak.
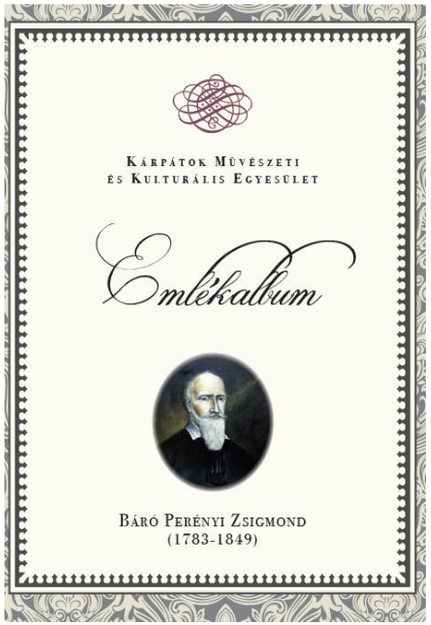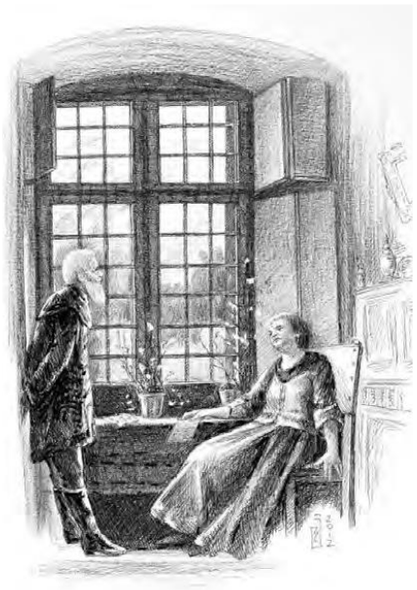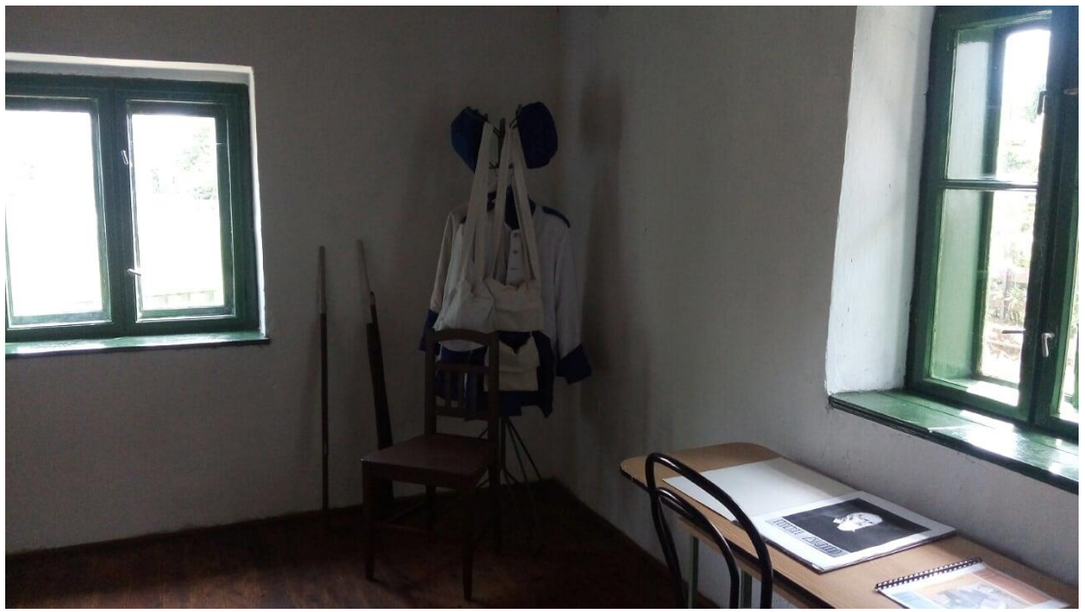
Vámosatyán a „Büdy-vár látogatóközpontnak szánt „kőház” tisztaszobájában egy interaktív kiállítás mutatja be Perényi Zsigmond 1849-es vértanú, Bereg vármegye egykori alispánjának országgyűlési képviselőjének életét és mártírhalálát.